

A Vám- és Pénzügyőrség, mint a Nemzeti Adó- és Vámhivatal jogelődje bemutatása

I. A Vám- és Pénzügyőrség története

A kezdetektől a kiegyezésig

Az árutermeléssel és a rendszeres áruforgalommal együtt a vámszedés is megjelent az emberiség történetében, mely a mindenkori hatalom fontos bevételi forrása lett. A vámbevétel meghatározott szerepet játszott a magyar állam ezeréves története során, bár a vám fogalmának tartalma, jelentése és formája sokat változott az idők folyamán.

A vámszedés kezdetben szorosan összefüggött az adószedéssel. I. Szent István és I. Szent László törvénykönyve **tizedszolgáltatásról** rendelkezik. A tizedszedő a **porosló** volt.

A **vámszedésről** tudósító első adatok **Könyves Kálmán** király dekrétumában található, a vámok rendszeressé válásáról a keresztes hadjáratok idejéről beszélhetünk.

II. András király 1212. évi vámtarifájában megjelenik a **nyolcvanad**, a határvám. **Zsigmond király** 1405-ben mind az országból kivitt, mind a behozott áruk után harmincad fizetését rendelte el, a **határvám** tehát **nyolcvanadról harmincadra** változott. Ekkor még nem volt különbség áru és vámaru között, mivel nem vált el élesen egymástól a kivitel és a behozatal. A külkereskedelmi vámokat a harmincados szedte be, aki a vámkezelésen kívül egyéb feladatokat is elláthatott.

Habsburg Ferdinánd új pénzkezelési rendszert vezetett be, részeként **1531-ben** létrejött a vámok kezelésére Pozsonyban székelő **magyar kamara**, majd a **szepesi kamara**, mely a külkereskedelmi vámok gyűjtését végezte. A vámszedés a **határszéli és közjöveldelmi felügyelők** feladata volt. A 17. században a kereskedelmi árak emelkedése, a pénz elértéktelenedése miatt a beszedett vámbevételek lecsökkentek, ezért a hiányt az adóztatás bővítésével pótolták.

A XVIII. században (**1753-ban**) **Ausztria és Magyarország között** létrejött a **vámunió**, mely a két állam között a vámhatárt megszüntette, így **csak harmadik országból behozott áruk után szabtak ki vámot a közös tarifa alapján**. Mária Terézia 1775-ben kiadott rendelkezése a Habsburg birodalom országai között teljesen feloldotta a vámhatárokat és új, egységes vám- és tarifarendszert vezetett be.

A Birodalom külfölddel érintkező vámhatárainak őrzésére és felügyeletére I. Ferdinánd 1829-ben a határőrség létrehozásáról intézkedett a határ- és kereskedelmi vámhivatalok szolgálatának felügyelete, továbbá a csempészet visszaszorítása érdekében.

1835-ben jövedéki őrség a cukorgyárak, szesz-és sörfőzdék ellenőrzésére jött létre, majd **1843-ban** a határőrséggel egyesítve létrejött a **császári- királyi pénzügyőrség**, mely az udvari kamara alá tartozott, élén központi inspektorral. A pénzügyőrség akkori feladatai: meggátolni a zugkereskedelmet és a jövedéki szabálysértéseket, segítséget nyújtani az illetékes hivataloknak eljárásaik lebonyolításában, megakadályozni a gyanús vagy bizonyítvánnyal nem rendelkező egyének belépését az országba.

1848-ban az udvari kamara elnevezése megváltozott, császári-királyi pénzügyminisztériumra.

Az 1848-as magyar polgári forradalom vívmányaként a pénzügyminisztérium átvette a magyar kincstár hatáskörébe tartozó ügyeket, a kincstári és koronajavak, a pénzverdék, bányák, harmincadok, vámok, díjak és adók kezelését.

A szabadságharc leverését követően az osztrák kormány a magyar szent korona országainak négy részre osztásával hozzákezdett a polgári közigazgatás átszervezéséhez, így a pénzügyi közigazgatás központi főhatósága az osztrák császári-királyi pénzügyminisztérium lett.

1850-ben megkezdtek a **pénzügyi őrség** szervezését, feladatául határozva meg a közvetett adók (bor-, cukor-, hús-, ser- és szeszadó), az állami egyedáruságok (dohány, lőpor és salétrom) valamint a jövedékek (bélyeg- és jogilleték, fémjelzés, határ-vám-, lottó-, posta, sóilleték) ellenőrzését. Emellett határrendészeti tevékenységet illetve a jövedéki ügyek nyomozását is ellátták, továbbá elemi csapások elhárításában valamint közveszélyes emberek megfékezésében is közreműködtek.

1867-től az Integrációig

Ausztria és Magyarország között megkötött kiegyezést az 1867. évi XII. törvénycikk erősítette meg, mely Magyarországon önálló államiséget biztosított, így a közigazgatásban megszűnt a császári-királyi jelző és a magyar királyi jelző valamint a magyar nyelv lett a hivatalos.

A magyar kormány pénzügyminisztere, gróf Lónyay Menyhért 1867. március 10-én az 1. sz. körrendeletében rendelkezett a magyar királyi pénzügyőrség megalakításáról.

A szervezet alapját a **pénzügyőri szakasz** alkotta élén a szemlésszel vagy a fővigyázóval. A szakasz irányítását a pénzügyőri biztosi kerület végezte egy biztos vagy biztoshelyettes vezetésével. A biztosi kerületek felügyeletét, mint pénzügyőri előadó a pénzügyőri biztos, vagy a pénzügyőri felügyelő végezte, joga több vármegyére kiterjedt. A központi pénzügyőri főfelügyelők gyakorolták a pénzügyőrségi szervek felügyeletét.

A pénzügyőrség legfontosabb feladatai közé tartozott a csempészet és a pénzügyi törvények és szabályok áthágásának megakadályozása.

Az állami feladatok ellátásához szükséges anyagi eszközök előteremtését csak az adó és vámfizetés rendszeressé tételével lehetett elérni. Az alapját jelentő törvények 1868-ban születtek meg.

A vámszedés történetében azonban a legfontosabb lépés az **1867. évi XVI. törvénycikk a kereskedelmi és vámszerződés megkötéséről** Ausztriával érintetlenül hagyva az 1867-ig érvényben lévő vámtörvényeket és szabályokat.

1871-ben az adó és a vámhivatalokat szétválasztották, így 1872. január 1-től számítható a független magyar vámhivatali rendszer kialakítása. A történelmi Magyarországon 52 vámhivatal működött mindegy 300 fős személyezettel, központi irányítását a pesti fővámhivatal látta el, élén a fővámigazgatóval, aki a magyar királyi pénzügyminiszternek volt felelős.

A vámszaki munka alapját az **1874. évi vámszabályzat** foglalta össze.

A magyar királyság **1886. évi** közigazgatási átszervezést követően **a magyar királyi vám- és adóórséget egyesítették a magyar királyi pénzügyórséggel**, mely 1896-tól karhatalmi testület lett.

Az első világháború idején katonai őrizet alá került az államhatár, ezért a pénzügyórség határszéli szakaszainak feladata megnövekedett. A világháborút követően a magyar királyság gazdasági, politikai és társadalmi rendszere összeomlott, és a Magyar Tanácsköztársaság idején a magyar királyi pénzügyórség lefegyverzésével a 30 éven aluli tagjait beosztották a Vörös Őrség állományába.

A Tanácsköztársaság megdöntésével az új hatalmi rendszer visszaállította a történelmi Magyarország közigazgatását, azonban a trianoni békeszerződés után új vámterületen alakult ki a magyar állam gazdaságának belső területe.

A közigazgatás újjáalakítása során a megújuló pénzügyórség is megkezdte jövedéki szolgálatának ellátását. A vámhivatali szervekre hárult a szomszédos államokkal való kereskedelmi kapcsolatok rendezése és a meginduló személy és áruforgalom ellenőrzése céljából **1921-ben megalakult a magyar királyi vámórség** a pénzügyminisztérium alárendeltségében.

Ebben az időben nagyon elterjedt a csempészet, ezért szükség volt a vámszervezet alapos kiépítésére. **1924-ben a vámjog és a vámtarifa szabályozásáról új rendelkezés született, mellyel átalakult a magyar királyi pénzügyórség és a magyar királyi vámórség szervezete és feladatköre.**

Az **1930-as években** megtörtént a **vámszaki és határőrizeti szolgálatok elválasztása**, továbbá az adatgyűjtés és a figyelőszolgálat megszervezésére létrejött a pénzügyőri nyomozócsoport. Az évtized végén a területi visszacsatolásokkal viszont megnövekedett a pénzügyórség és a központi vámigazgatóság feladata.

A **második világháború**ba belépett Magyarországon **szigorú hadigazdálkodást** vezettek be az állami bevételek biztosítására, így a testületre háruló feladatok tovább bővültek.

A háború után megkezdődött a gazdasági élet átszervezése és a közigazgatás rendbetétele, a vámzszaki és a pénzügyőrségi szolgálati jogosítványok rendezése. **1945. február 20-án eltörölték a királyi jelzöt és megindult a pénzügyőrség személyi és szervezeti átalakítása.** A legnagyobb gondot belső szervezetének kialakítása és az ország pénzügyi közigazgatásában betöltött helyének kijelölése jelentette.

A testület feladatkörébe tartozott:

- a **27 fajta adónem kivetése és beszédése**, továbbá
- a **vadászjegyek, a fegyverigazolványok illetékének szedése,**
- a **halászati joggal kapcsolatos bevételek behajtása.**

A vámzszaki területnek az export-import ellenőrzésével összefüggő vámbevételek biztosítása volt a fő feladata.

1950. március 23-án megalakult az **országos pénzügyőri főparancsnokság (OPF).** A **1953-ban** a pénzügyőri testületből **kivált a vámügyek intézést végző vámőrség,** mely országos parancsnoksága (VOP) a külkereskedelmi minisztériumhoz tartozott.

Az 1956-os harci eseményeket követően megkezdett felülvizsgálatot követően ismét a szakmai feladatokra helyeződött a hangsúly.

1963-ban megszűnt a VOP és megalakult a vámfőigazgatóság, visszakerülve a pénzügyminisztérium felügyelete alá. **A vámfőigazgatóságot egyesítették az OPF-val, így létrejött az Országos Pénzügy- és Vámőrség Parancsnoksága.**

1966. február 5-én a testület elnevezése Vám-és Pénzügyőrség névvel véglegesült. A vámigazgatás felsőfokú szerve az Országos Parancsnokság (VPOP). A testület tartalmi munkáját jelentősen megváltoztatta az **1966. évi 2. sz. törvényerejű rendelet,** mely a **vámjog legfontosabb szabályait foglalta össze.** Jelentős változást hozott az **1968. január 1-jén életbe lépett új kereskedelmi vámtarifa** is.

A testület életében fontos lépés volt a vámegyütműködési tanácsról (VET) szóló Brüsszelben 1950. december 15-én megkötött nemzetközi egyezmény elfogadása, melyhez Magyarország is csatlakozott.

Az 1990-es évek elejétől a gazdaság struktúrája megváltozott, számos vállalkozás jött létre és ez kihatott a testület életére is, jelentős mértékben megváltoztatva feladatkörét. **A Vám- és Pénzügyőrség minden eddiginél fontosabb szerepet töltött be a gazdaságban az ellenőrzés területén,** hiszen szerepe az évszázadok során nem változott, **elsődleges feladata** volt továbbra is **az állami költségvetés elvárásainak teljesítése, és az államháztartási érdekek védelme.**

A testület ezen feladatokat a piacgazdasághoz és a nemzetközi elvárásokhoz igazodó korszerű szervezet kialakításával valamint EU-konform jogszabályok alkalmazásával látta el. **2004. május 1-jén hazánk csatlakozott az Európai Unióhoz.** A csatlakozás és az azt megelőző felkészülési időszak jelentős feladatokat rótt a testületre, ám az sikeres volt. A Vám-és Pénzügyőrség teljes szervezeti struktúrája átvilágításra, átszervezésre került a

megújult feladat-rendszerek, az uniós követelmények tükrében, törekedve a hatékonyabb feladatellátásra. Új szervek jöttek létre, illetve megkezdték működésüket a Mélyégi Ellenőrző Csoportok. Emellett megújult és új hatásköröket is kapott a Vám-és Pénzügyőrség, hiszen már valamennyi, az állami adóhatóság hatáskörébe tartozó adónem tekintetében végezhetett ellenőrzést. Önálló adóhatósági feladatként jelentkezett az energiaadó és a regisztrációs adó.

A schengeni határellenőrzési rendszer működtetésére történő felkészülés érdekében a déli és keleti országhatáron fekvő határátkelők rekonstrukciója során valamennyi átkelő felújításra került.

A Román Köztársaság Európai Unióhoz történt 2007. január 1-i csatlakozásával az addigi külső határszakasz az EU belső határává vált, ezzel a Vám- és Pénzügyőrség vámellenőrzési feladatai megszűntek. A jövedéki szempontból érzékeny térségben a jogszabályok lehetővé tették/teszik a cigaretta behozatali korlátok szigorú jövedéki ellenőrzését. A megszűnt határvámhivatalok munkatársai több szakterületen (jövedék, nyomozat, utólagos ellenőrzés) más testületi szervezeti egységnél folytatták munkájukat.

A Nemzeti Adó- és Vámhivatalról szóló 2010. évi CXXII. törvény 87. § (1) bekezdése alapján: „A Nemzeti Adó- és Vámhivatal 2011. január 1-jével az Adó- és Pénzügyi Ellenőrzési Hivatal és a Vám- és Pénzügyőrség összeolvadásával jön létre, ezzel egyidejűleg az Adó- és Pénzügyi Ellenőrzési Hivatal és a Vám- és Pénzügyőrség megszűnik.”

A magyar Vám- és Pénzügyőrség 143 éves története jó példa arra, hogy egy jól felkészült, hatékony, a mindenkori pénzügyi kormányzati elvárásokat folyamatosan teljesítő szervezet történelme évszázadokat is átívelhet.

Forrás: Emlékkönyv a Vám-és Pénzügyőrség történetéről
A 140 éves Vám- és Pénzügyőrség Emlékalbuma

II. Vámigazgatás és vámszervezet az Integrációig

A vámigazgatásra háruló végrehajtási feladatokat a Vám- és Pénzügyőrség végzi.

A vámigazgatás a pénzügyigazgatás része.

A Vám- és Pénzügyőrségről szóló 2004. évi XIX. törvény alapján a Vám- és Pénzügyőrség az adópolitikáért felelős miniszter irányítása és felügyelete alatt álló fegyveres rendvédelmi, államigazgatási szerv, amely önálló jogi személyiséggel, országos hatáskörrel rendelkező, önállóan gazdálkodó központi költségvetési szerv.

Az adópolitikáért felelős miniszter az irányítás és felügyelet keretében a jogszabályban meghatározott feladataitól függően megállapítja a szerv létszámát, irányítja költségvetési gazdálkodását, az országos parancsnok javaslatára jóváhagyja fejlesztési terveit, továbbá gazdálkodása tekintetében célszerűségi és eredményességi ellenőrzést végez.

Új határátkelőhely megnyitása és a megnyitott határátkelőhelyek megszüntetése, illetve a határátkelőhelyeken lebonyolódó forgalom jellegének meghatározása a Kormány hatáskörébe tartozik.

A kereskedelemmel kapcsolatos nemzetközi vámügyekben a külügyminiszter a pénzügyminiszterrel, egyéb nemzetközi vámügyekben pedig a pénzügyminiszter a külügyminiszterrel egyetértésben jár el.

A vámszervezet feladatai

1. A Vám- és Pénzügyőrség **vámigazgatási jogkörében** végzi:
 - a. a vámhatáron át lebonyolódó áru- és utasforgalom vámellenőrzését, a vámtartozások és a vámeljáráshoz kapcsolódó nem közösségi adók és díjak kiszabását és beszedését,
 - b. közvetlenül vagy közvetve - meghatározott körben - az áruk azonosságának (adózási szempontból történő besorolásának, minőségének és egyéb jogszabály által meghatározott követelményeknek) a vizsgálatát, illetve a vizsgálat megtörténtének ellenőrzését,
 - c. a vámokmányok adatainak vám- és statisztikai célú ellenőrzését, javíttatását, nyilvántartását, összesítését, feldolgozását és átadását,
 - d. a vám-, az adó- és egyéb jogszabályokban meghatározott adóztatási, ellenőrzési és utólagos ellenőrzési feladatokat,
 - e. az Európai Mezőgazdasági Orientációs és Garanciaalap Garanciarészlegéből (EMOGA) finanszírozott kifizetésekhez kapcsolódó utólagos ellenőrzéseket
2. Vám- és Pénzügyőrség **jövedéki igazgatási jogkörében** végzi:
 - a. a jövedéki jogszabályokban meghatározott jövedéki ellenőrzéssel,
 - b. a jövedéki jogszabályokban meghatározott jövedéki adóügyekkel kapcsolatos feladatokat.
3. A Vám- és Pénzügyőrség a **bűnüldözési és nyomozó hatósági jogkörében** végzi a büntetőeljárásról szóló 1998. évi XIX. törvény (a továbbiakban: Be.) által hatáskörébe utalt bűncselekmények megelőzését, felderítését és nyomozását.

4. A Vám- és Pénzügyőrség **rendészeti és igazgatási jogkörében** végzi:
 - a. a külön jogszabály által hatáskörébe utalt szabálysértések felderítését és elbírálását,
 - b. a Vám- és Pénzügyőrség nyomozó hatóságai által elrendelt személyi védelmet a vonatkozó jogszabályok keretei között,
 - c. meghatározott körben anyagi javak, értékek őrzését, kísérését,
 - d. mobil ellenőrző csoportok felállításával az Európai Unió (a továbbiakban: EU) külső és belső határai mentén a mélységi ellenőrzést,
 - e. a külön jogszabályban meghatározott rendvédelmi feladatok ellátását.

5. A Vám- és Pénzügyőrség **nemzetközi tevékenysége** keretében végzi:
 - a. a közösségi és a külön jogszabályok alapján a Vám- és Pénzügyőrség feladatkörébe tartozó ügyekben az informatikai rendszerek működtetéséből, alkalmazásából adódó tagállami feladatokat,
 - b. a nemzetközi egyezményekben és a kétoldalú megállapodásokban az együttműködésből adódó feladatok ellátását,
 - c. az EU által biztosított, a Vám- és Pénzügyőrség hatáskörébe tartozó támogatásokkal kapcsolatos eljárások lefolytatását,
 - d. az Európai Csalásellenes Hivatallal (OLAF) történő együttműködéssel és koordinációval kapcsolatban a külön törvényben meghatározott feladatokat.

6. Vám- és Pénzügyőrség **egyéb feladatainak** ellátása keretében végzi:
 - a. külön jogszabályban szabályozott, nemzetközileg ellenőrzött termékek és technológiák forgalmának ellenőrzését,
 - b. a nemesfémforgalommal és fémjelzéssel kapcsolatos ellenőrzési feladatokat,
 - c. a vám-, a jövedéki, a szabálysértési és egyéb eljárások során keletkezett, a feladat- és hatáskörébe tartozó adatok kezelését,
 - d. a közúti határátkelőhelyek üzemeltetését, a fenntartásukra és fejlesztésükre vonatkozó feladatok végrehajtását.

Fenti feladatait:

- a Közösségi Vámkódex létrehozásáról szóló 2913/92/EGK Tanácsi rendelet, valamint annak módosításai, illetve a Bizottság e rendelet végrehajtására vonatkozó rendelkezések megállapításairól szóló 2454/93/EGK Rendelete és ennek módosításai (a továbbiakban: Közösségi Vámkódex)
- a közösségi vámjog végrehajtásáról szóló 2003. évi CXXVI. törvény,
- a közösségi vámjog végrehajtásának részletes szabályairól szóló 15/2004. (IV.5.) PM rendelet,
- a Vám- és Pénzügyőrségről szóló 2004. évi XIX. törvény,
- a Vám- és Pénzügyőrség szervezetéről, valamint egyes szervek kijelöléséről szóló 314/2006. (XII. 23.) Korm. rendelet,
- a Vám- és Pénzügyőrségről szóló törvény végrehajtásáról szóló 24/2004. (IV.23.) PM rendelet,
- az integrált postaforgalomra vonatkozó egyes vámszabályokról szóló 21/2004. (IV.21.) PM rendelet,
- a Vámtarifá Magyarázatról szóló 23/1990. (XII.3.) PM rendelet módosításáról szóló 7/2004. (II.24.) PM rendelet és a 22/2004. (IV.22.) PM rendelet,
- az Európai Mezőgazdasági Orientációs és Garanciaalap Garanciarészlegéből történő kifizetések ellenőrzéséről szóló 23/2004. (IV.22.) PM rendelet,

- a jövedéki adóról és a jövedéki termékek forgalmazásának különös szabályairól szóló 2003. évi CXXVII. törvény (a továbbiakban: jövedéki törvény), a jövedéki törvény egyes rendelkezéseinek végrehajtásáról 8/2004. (III.10.) PM rendelet, a jövedéki törvényben megjelölt vámtarifaszámok alkalmazásáról szóló 13/2004. (III.25.) PM rendelet,
- az energiaadóról szóló 2003. évi LXXXVIII. törvény (továbbiakban: energiadó törvény),
- a gépjárműadóról szóló 1991. évi LXXXII. törvény,
- az általános forgalmi adóról szóló 1992. évi LXXIV. törvény,
- az illetékekről szóló 1990. évi XCIII. törvény,
- a környezetvédelmi termékdíjakról, továbbá egyes termékek környezetvédelmi termékdíjáról szóló 1995. évi LVI. törvény,
- a regisztrációs adóról szóló 2003. évi CX. törvény, valamint annak mellékleteit módosító 2004. évi XII. törvény,
- a külföldiek beutazásáról és magyarországi tartózkodásáról szóló 2001. évi XXXIX. törvény, valamint a végrehajtására kiadott 170/2001. (IX.26.) Korm. rendelet és a 25/2001. (XI.21.) BM rendelet, és a 35/2001. (XI.22.) BM-KüM együttes rendelet
- a kettős felhasználású termékek és technológiák külkereskedelmi forgalmának engedélyezéséről szóló 50/2004. (III.23.) Korm. rendelet,
- a Büntető Törvénykönyvről szóló 1978. évi IV. törvény,
- a szabálysértésekről szóló 1999. évi LXIX. törvény, az egyes szabálysértésekről szóló 218/1999. (XII.28.) Korm. rendelet határozza meg.

A vámszervezet szervezeti struktúrája

A vám- és pénzügyőrség három szervezeti szintre tagozódik, amelyek a 2008. évi átszervezés keretében a következők szerint újultak meg.

- Vám- és Pénzügyőrség Országos Parancsnoksága: a szervezeti hierarchia csúcsa, amely irányítja a középfokú szerveket. Az átszervezést követően kisebb létszámmal, az ellenőrzési és felügyeleti jogosítványok széles körű felhasználásával látja el feladatait.
- Középfokú szervek: a 2000-ben uniós normáknak megfelelően az uniós régiókhoz területileg illeszkedve létrejött regionális parancsnokságok, vám- és jövedéki feladatok ellátására szakosodva, felügyeletük alá tartoznak az alsó fokú szervek. További speciális feladatokat ellátó középfokú szerv a központi bűnüldözési, a központi ellenőrzési, a járőrszolgálati, a számlavezető parancsnokság, a vegyvizsgáló intézet, valamint a bűnügyi ellátó nyomozó hivatal, melyek mindannyian hatósági jogkörrel rendelkező önálló középfokú szervek. 2004. augusztusában kezdték meg működésüket a regionális nyomozó hivatalok. Ezen szervek sorát a kiszolgáló funkciókat ellátó pénzügyi, oktatási, informatikai fejlesztési, valamint a szociális, kulturális és sport tevékenységet ellátó szervezeti egységek egészítik ki. Az átszervezés eredményeképp pontosan definiált feladat és tevékenységi körökkel, kisebb létszámmal működő szervezetek jöttek létre.
- Alsó fokú szervek: a vám- és pénzügyőri hivatalok, a regionális ellenőrzési központok, a mélyégi –ellenőrzési csoportok. Egyes határszakaszok - szlovén, osztrák, szlovák, román - az unió belső hatáiraivá váltak, a határon megjelenő vámigazgatási feladatok mennyisége csökkent. A vám- és pénzügyőri hivatalok és szolgálati helyeik az adott

megye egy-egy kiemelten nagy forgalmú pontján vám vagy jövedéki feladatok végrehajtását biztosítják. Ugyancsak a vám- és pénzügyőri hivatalok szerkezetéhez kapcsolódnak a mobil ellenőrző csoportok, amelyek 2004. május elsejével kezdődően elsősorban az uniós belső határokká vált magyar határszakaszokon látnak el ellenőrzési feladatokat. A (határ)vám- és pénzügyőri hivatalok az egyes határátkelőhelyeken nyújtanak komplex szolgáltatást az ügyfelek részére, szem előtt tartva az uniós ellenőrzési normákat. A vámigazgatási feladatok csökkenése mellett fokozatosan erősödik a jövedéki igazgatási tevékenység, így 2004. május elsejével regionális ellenőrzési központok jöttek létre. A rendészeti szakterület feladatai szintén bővültek, hiszen az uniós külső határszakaszait meg kellett erősíteni és az elmúlt évek során számos új nyomozati jogkört kapott a testület.

Az átszervezés eredményeképpen költségtakarékosabb és költséghatékony szervezet jött létre.

A személyi állomány döntő többségét - a többletfeladatokhoz rendelt - sikerült megőrizni.

A személyi állomány képzése nagyobb hangsúlyt kapott, a szakmaiság, szakmai alkalmasság, a tudás és tapasztalat, a nyelvismeret és az etikus munkavégzés elveinek érvényesítése mellett.

A Vám-és Pénzügyőrség szerveinek elnevezése:

1. Hatósági jogkörrel rendelkező vámszervek:

1.1. Az alsó fokú szervek közül:

- a vám- és pénzügyőri hivatalok,
- a regionális ellenőrzési központok,
- a Vámáruraktár,
- a Pesti Jövedéki, Adójegy és Zárjegy Hivatal.

1.2. A középfokú szervek közül:

- a vámszervezet igazgatási területi szervei (regionális parancsnokságok),
- a Központi Repülőtéri Parancsnokság,
- a Vám- és Pénzügyőrség Központi Bűnüldözési Parancsnoksága,
- a Vám- és Pénzügyőrség Központi Ellenőrzési Parancsnoksága,
- a Vám- és Pénzügyőrség Központi Járőrszolgálat Parancsnoksága,
- a regionális nyomozó hivatalok,
- a Vám- és Pénzügyőrség Számlavezető Parancsnoksága,
- a Vám- és Pénzügyőrség Vegyvizsgáló Intézete,
- a Vám- és Pénzügyőrség Bűnügyi Ellátó Nyomozó Hivatala.

1.3. Felsőfokú szerv:

- a vámszervezet országos szerve a Vám- és Pénzügyőrség Országos Parancsnoksága, valamint
- az országos parancsnok.

2. Hatósági jogkörrel nem rendelkező szervek (háttér-intézmények):

- a budapesti székhelyű szervek operatív pénzügyi és gazdasági tevékenységének központosított ellátását, továbbá a vámszervek technikai, anyagi eszközökkel való ellátását végző **Vám- és Pénzügyőrség Gazdasági Központja**,
- az állomány alapképzését és továbbképzését végző **Vám- és Pénzügyőri Iskola**,

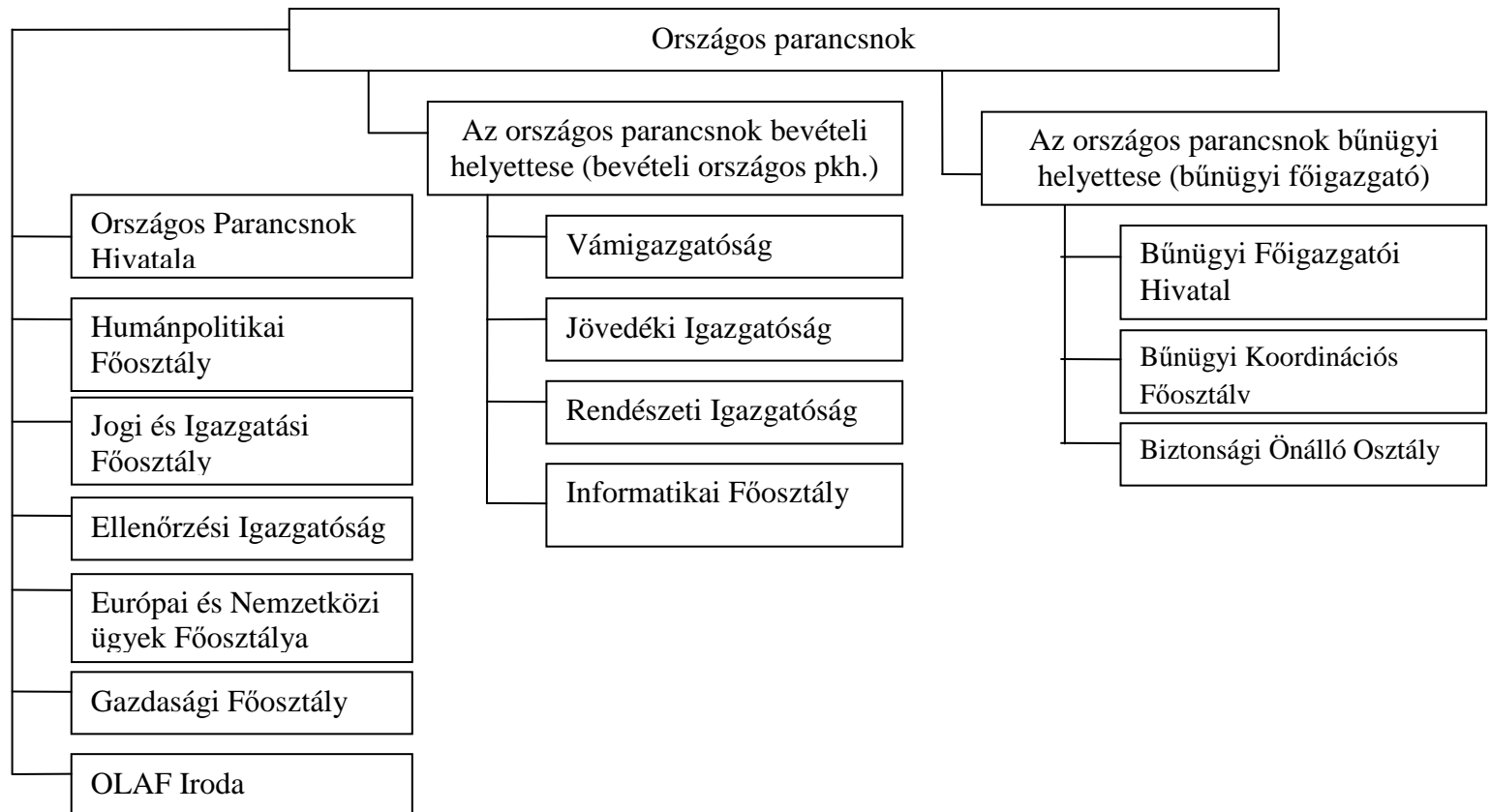
- az informatikai rendszerek fejlesztését végző **Vám-és Pénzügyőrség Rendszerfejlesztő Központja,**
- az informatikai rendszerek üzemeltetését végző **Vám- és Pénzügyőrség Informatikai Üzemeltetési Központja,** valamint
- az egészségügyi ellátást végző, illetve a szociális, kulturális és üdültetési ellátás megszervezését intéző **Vám- és Pénzügyőrség Szociális, Egészségügyi és Kulturális Központja,** mely magában foglalja a **Vám- és Pénzügyőri Gyógyházat.**

A háttér-intézmények a rendelkezésükre álló szolgáltatás-kapacitás teljes egészével a Vám- és Pénzügyőrség alaptevékenységének ellátását szolgálják, tevékenységüket a Vám- és Pénzügyőrség egységes intézményi költségvetésében és gazdálkodási rendszerében folytatják.

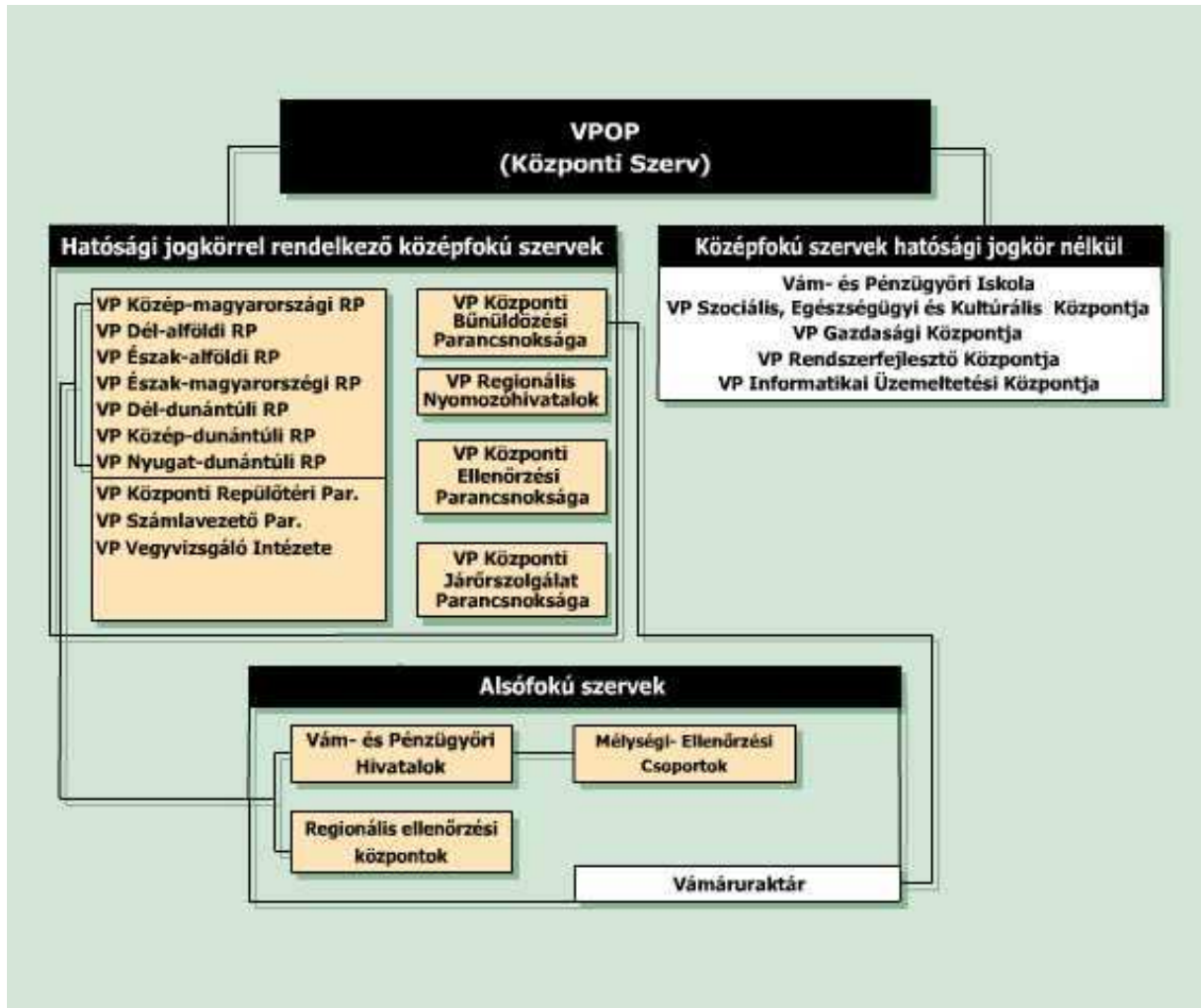
A szervezeti egységek elnevezését, székhelyét és illetékességi jogkörét a Vám- és Pénzügyőrség szervezetéről, valamint egyes szervek kijelöléséről szóló 314/2006. (XII. 23.) Korm. rendelet, illetve a Vám- és Pénzügyőrségről szóló törvény végrehajtásának részletes szabályairól szóló 24/2004. (IV.23.) PM rendelet, a Vám-és Pénzügyőrség Szervezeti és Működési Szabályzata és a szolgálati ügyrendek tartalmazzák.

Szervezeti felépítést szemléltető ábrák

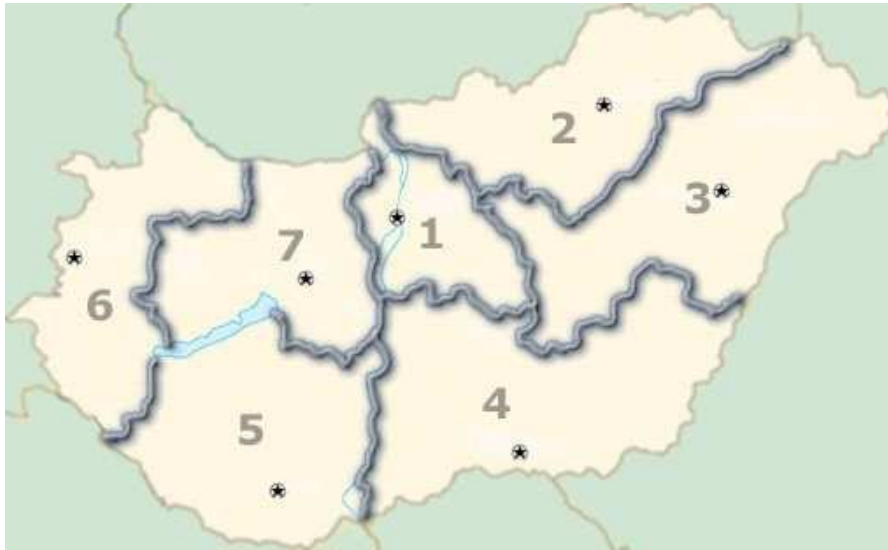
1. sz. ábra Vám- és Pénzügyőrség Országos Parancsnoksága

2. sz. ábra Közép- és alsófokú szervek

3. sz. ábra Regionális Parancsnokságok elhelyezkedése

1.	Közép-magyarországi Regionális Parancsnokság	Budapest
2.	Észak-magyarországi Regionális Parancsnokság	Miskolc
3.	Észak-alföldi Regionális Parancsnokság	Debrecen
4.	Dél-alföldi Regionális Parancsnokság	Szeged
5.	Dél-dunántúli Regionális Parancsnokság	Pécs
6.	Nyugat-dunántúli Regionális Parancsnokság	Szombathely
7.	Közép-dunántúli Regionális Parancsnokság	Székesfehérvár